

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ XXVI-LEA

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

4799-1941

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE

1895.

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ ^{= 26 =} XXV^{LEA}

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI AROCHIDIECESANE

1895.

P 106

Motto: *Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.*

Tabla de materii

a revistei „Transilvania“ pe anul 1895.

I. Disertațiuni, cuvântări festive, biografii și tractate literare.

	Pag.
Femeea română din Transilvania, de B. Baiulescu . . .	2
Despărțemintele Asociațiunei, de Z. Boiu	35
În memoria Episcopului Ioan Popasu, de I. B. Boiu . .	45
Despre îmbrățișarea meseriilor și a comerciului, de Ioan Moța	69
Discursul Metropolitului Silvestru	131
Înscrisura Metropolitului Dr. Victor Mihalyi de Aps . .	144
Cuvântu de deschidere la adunarea generală din I	
de I. M. Moldovanu	260
Care este femeea cea mai frumoasă? Disertațiune de I. Popescu	309, 356, 398

II. Istoriă, Geografiă și Etnografiă.

Testamentul fundatorului Vasile Adamachi	42
Nicolae Bălcescu (schiță biografică) de C. Romulus . . .	52
Date istorice privitoare la familiile nobile române, de Ioan cav. de Pușcariu	82
Unu documentu dela anul 1784	112 și 203
Necrologu pentru Archiepiscopul Metropolit Silvestru alu Bucovinei	129
Compendiu de Geografiă universală de T. Ciontea, recens. de St.	145
Dela congresulu bisericeii ortodocse române din Transil- vania și Ungaria	166

IV

	Pag.
Generalulă Traian Doda, (din viața generalului Traian Doda)	194, 228
Momente din viața lui Petru Maioră de D. S. Mărtină, de Em. Micu	234, 246
Raportă general despre activitatea comitetului Asociațiunei	264

III. Din viața socială.

Membri fundatori ai Asociațiunei	39
Din scóla vieței. Aforisme alese și traduse, de Ieronim G. Barițiă 46, 86, 114, 180, 238,	284
Fundațiunea Georgiă Filipă de Tășnad	65
Adunarea generală a societății pentru literatura și cultura română în Bucovina	67
Dela despărțemintele Asociațiunei, de Alex. Filipă . . .	140
Trei femei generóse.	144
Societatea dómneloră române din Bucovina	171
Câte-va observări asupra commasărilor, de I. Georgescu	177 ✓
Societatea Petru Maioră	204
În ajunulă adunărei generale a Asociațiunei	226
Glasulă timpului, de Ioană Costină	234
Dela adunarea generală a Asociațiunei	272
Căsătoria civilă și cultura poporului nostru	308
Statulă nostru industrială	396

IV. Instrucțiunea publică.

Înăugurarea fundațiunei universitare Carolă I	106
Programa exameneloră publice dela scóla civilă de fete a Asociațiunei pe 1894/5	160
Scóla civilă de fete a Asociațiunei	168
Examenele scólei civile publice de fete din Sibiiă . . .	193 ✓
Despre învățământulă religiunei, de P. Givulescu . . .	198
Date scolare din Brașovă	201
Scóla Asociațiunei, condițiuni de priimire	243 ✓
Pentru clarificare, Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte ală Asociațiunei	316

V. Dela Academia română.

	Pag.
Fundațiunea Vasilie Adamachi	51
Sesiunea generală a Academiei Române din 1895	98, 130
Deschiderea sesiunii la 1/13 Martiū 1895	109
Premiile Lazarū, Năsturelū și Eliade	142
Scóla Ioanū Otteteleşanu, apoi premiile Adamachi	173

VI. Bibliografiă.

Apelū în cauza „Enciclopediei populare“, biroulū comit.	34
Vięta sântilorū de Titu Budu	94
Scrierile întrate	58, 94, 151, 188, 208, 243, 319, 383, 425
Concursū literarū	192

VII. Din cronica lunară.

Notițe din cronica lunară.	55, 91, 120, 149, 184, 241, 424
Fundațiunea Georgiū Barițiū	122, 189, 206, 286, 319
Fundațiunea Gojdu	170

VIII. Acte oficiale.

Procesū verbalū din ședința comitetului Asociațiunei transilvane etc. dela 6 Decembre 1894 n.	21
Procesū verbalū dela 3 Ianuariū 1895 n.	25
„ „ „ 7 Februariū 1895 n.	25 59
„ „ „ 21 Februariū 1895 n.	94
„ „ „ 7 Martiū 1895 n.	123
„ „ „ 4 Aprile 1895 n.	151
„ „ „ 2 Maiū 1895 n.	155
„ „ „ 15 Iuniū 1895 n.	189
„ „ „ 4 Iuliū 1895 n.	209
„ „ „ 13 Iuliū 1895 n.	215
Regulamentū pentru esamenele publice dela scólele po- porale superióre și civile de fete	216 și 248

VI

Procesŭ	verbalŭ	dela	29 Iuliŭ 1895 n.	(convocare ŝi	programa	adun. gen.	din	Blajŭ)	Pag.
									245
"	"	"	8 Augustŭ 1895 n.						247
"	"	"	27 Augustŭ 1895 n.	alŭ	adunărei	generale	din	Blajŭ	287
"	"	"	28 Augustŭ 1895	noŭ	alŭ	adunărei	generale	în	297
"	"	"	28 Augustŭ 1895 n.	Comit. Asoc.					301
Raŭiociniulŭ pro 1894 ŝi budgetulŭ pro 1896									320
Procesŭ verbalŭ dela 15 Augustŭ 1895 n.									338
"	"	"	17 Augustŭ 1895 n.						339
"	"	"	20 Augustŭ 1895 n.						341
"	"	"	22 Augustŭ 1895 n.						341
"	"	"	5 Septembre 1895 n.						384
"	"	"	24 Septembre 1895 e.						385
"	"	"	3 Octobre 1895 n.						349
"	"	"	29 Octobre 1895 n.						426
"	"	"	14 Novembre 1895 n.						427
"	"	"	23 Novembre 1894 n.						435
"	"	"	5 Decembre 1895 n.						437

Apare la 15 a fiecărui luni.

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nr. 1. SIBIIŪ, 15 IANUARIŪ 1895. Anul XXVI.

CĂTRĂ ONORATULŪ PUBLICŪ.

Cu 1 IanuariŪ a. c. „Transilvania“, organulŪ AsociaȚiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŪ, intră în anulŪ XXVI alŪ vieȚei sale; ear Nr. festivŪ, cu care amŪ onoratŪ iubileulŪ ei de 25 ani, credemŪ cā se află deja în mânăle stimatilorŪ membri ai AsociaȚiunei.

CondiȚiunile de abonamentŪ se vedŪ pe invēlitorea foii; ele remānŪ neschimbate ca în anulŪ expiratŪ: *pentru membrii AsociaȚiunei fóia se dă gratuitŪ*; pentru nemembri cu preȚulŪ de 3 fl. respunși dintr'odată pe anulŪ întregŪ.

Se chiamă însă atenȚiunea on. publicŪ asupra acelei împregiurării nóue, cā dupā conclusulŪ On. ComitetŪ dela 3 IanuariŪ n. a. c. Nr. prot. 5. *agenturite comunale, cart vorŪ aduna celŪ puȚinŪ 5 fl. la anŪ, vorŪ primi fóia gratuitŪ, ca și membri AsociaȚiunei.* Prin acēsta, fără multā greutate din partea particularilorŪ, fóia AsociaȚiunei se va putē procura aprópe pentru tóte comunele nóstre, și poporulŪ cu atātŪ mai multŪ se va putē împārtāși de nutrimentulŪ ei spiritualŪ, cāci din cândŪ în cândŪ se vorŪ publica articulŪ destinaȚi anume pentru poporŪ.

ApelāmŪ dar și la începutulŪ acestui noŪ periodŪ la bunāvoinȚa on. publicŪ românŪ față cu acestŪ organŪ alŪ AsociaȚiunei nóstre, carea și de și ne dă probe despre îngrijirea sa pentru înaintarea poporului nostru pe tóte tere-nele vieȚei.

SibiiŪ 1 IanuariŪ 1895.

RedacȚiunea „Transilvaniei“.

FEMEEA ROMÂNĂ DIN TRANSILVANIA *).

„Educațiunea prin influința ce esercită asupra copilului și asupra familiei elementele, primitive a orî - cărei societăți, face moravurile domestice, inspiră virtuțile sociale și prepară minunii neaseptate, de restaurațiã intelectuală, morală și religiósă. Educațiã este, care face mărirea popórelor și menține lustrul lor, care întimpină decădența lor și la trebuință le ridică din cădere“.

Dupanloup.

Îndreptatu-și-a ochii „Asociațiunea transilvană“ pentru cultura și literatura poporului român și la educațiunea și instrucțiunea femeii române din Transilvania și a înființat o scólă superióră pentru fetițele române, pentru ca să nu se mai instrueze ele de străini și de străine, precum se deprinsese mulți părinți până acum.

Academia română de sciințe din Bucuresci din înălțimea sa pogoritu-s'a jos la cămin și a înființat o scólă model: „Scóla Ottetelesană“ pentru educațiunea și instrucțiunea femeii române.

Urmatu-s'a acestu esemplu în mai multe locuri printre români, înființându-se internate pentru creșterea fetițelor române.

Când aceste autorități românesci de cultură și-au îndreptat ochii lor asupra femeii române, atunci chiămați suntem și trebuie cu toții să ne interesăm — până în straturile cele mai de jos — de educațiunea și instrucțiunea națională a femeii române.

Și pentru ce acéstă grijă deosebită?

Pentru-că femeea a fost scutul naționalității și alu bunelor moravuri în totu trecutul trist al națiunei române.

Aruncați o privire în istoria națiunei române și veți afla cauza, pentru ce poporul român, trei sute de ani stăpânit de Goți, nu a devenit gotic; stăpânit mai târziu

*) Lucrarea a fost destinată pentru Nr. festiv; dar sosind după încheierea aceluia, o publicăm aici.

de Huni nu s'a făcutu hun, și o miie de ani stăpănită că robotarū de Maghiari, nu s'a amalgamiată cu Maghiari.

Și pentru ce nu? Pentru aceea că femeea română a conținută și va conține depositulū naționalității române, alū religiei strămoșesci și alū bunelorū moravuri. Ea este sufletulū familiei; ea ne'ntreruptă este în casă; în brațele ei și în jurulū ei sunt fii. Dela mama lorū- aū învățatū dulcea limbă românescă: limba maicei lorū; dela ea aū învățatū elementele religiunei lorū și tôte datinele naționale.

Décă în tristele vremuri a sciutū apēra pre fii ei, în aceste năpăstuoșe timpuri trebuie se aibă grijă neadormită, ca scumpii sēi copii se nu devinā prin mulcomire răpiți.

Este o necesitate sē sciā femeea română și sē scim și noi cu toți, ce importanță are ea.

Priviți la femeea română, pe unde o vedeți ca mamă, și judecați, că sōrele, de este sōre, nu încăldește precum încăldește mama pe fii sēi.

În adevērū Dumneđu a creatū pe omū, femeea însă l'a formatū și 'lū forméză: ea îi descéptă simțirile, descopere talentulū lui; ea 'lū forméză precum ea însași este.

Întâlnimū pre unii ómeni plăpândi ca florile, pe alții sēlbaticii ca animalele, și pe alții humani, dulci și atrăgători. Așa îi întâlnimū, precum este mama lorū.

În firea fiilorū ca într'o oglindă veđi firea mamei lorū. Décă nu, aū avutū de mamă o crescătōre a lorū.

Mare meritū are mama, și multă recunoscință trebuie se a se arēta bunelorū mame, nu numai de fii lorū, ci și de societate, pentru fii cei bunī, cei virtuoși, cari aū devenitū bărbați meritați națiunei nōstre.

Pre mititelulū omū fără cunoscință, fără puteri, îlū ia în brațele sale mama, îlū descéptă, îlū desvóltă și îlū forméză, așa cum cugetă ea.

Maī târđiū copilașulū prindēndū piciōre și umblāndū, ea neadormitū îlū supraveghéză, îlū apēra de cădere, de schilāvire și de furtunī, ca pe flōrea cea maī gingașă. Ajungēndū copiū

se umble de capul lor, ea-i urmăresce în totu locul, pentru ca să nu prindă năravuri rele.

Când fiil ei sunt în străinătate la scólă și nu mai sunt sub ochii ei, atunci îngrijată o vedî pe mama în tóte ȓilele, pentru ca să nu se strice fiulú seú fíca ei: să nu între în societăți rele, și mai pe sus de tóte, să nu se bolnăvescă.

ȓia acolo la ei are gândulú, și nóptea somnulú nu o prinde, ci rugăciuni înalță lui Dumneȓeu, să apere pre fiil ei de totú réulú.

Caracterulú firmú alú unuí tinéru ajunsú bărbatú; voínța lui tare de a se afirma; nobleța și caritatea lui; înțelepciunea și virtuțile, ce le arată, mamei lui sunt a se atribuí.

Ea s'a îngrijítú de nobilarea simțemintelorú și de sădierea acelorú virtuți: a nisuinței lui pentru ajutorarea frațilorú, a neamului seú și pentru iubirea deaprópeluí.

Secsú gingasiú numescú bărbaii seculú femeescú și ei se numescú pe sine secsú tare; însă se constată în vieța de tóte ȓilele, că femeea încuragéză și îndreptéză acțiunile bărbaiilorú lorú. Istoria ne arată destule esemple: Iudita, Virginia, Cleopatra, Cornelia mama Grachilorú, mama lui Stefanú celú mare etc. etc.

Femeea română privind cu ochii seí cu raȓe dulcí, vorbesce la inima bărbatului ei. Femeile moștenindú supunerea și dictatura, ascultă de bărbaii lorú, și bine facú; unele însă adese se află în luptă verbală cu ei și mai totdeauna ele devinú învinse. Dar și atunci când se supunú, să credeți, că totú ele învingú.

Mare virtute potú avé femeile înțelepte; femeile cu pază la gură, cu judecată și precauțiune; atunci când fiil și ficele lorú numai vorbe înțelepte potú -auđi și fapte bune potú vedé.

Din contră, dela necrescerea și neînțelepciunea unei femei mari nenorociri potú să urmeze: stricarea moravurilorú. fiilorú ei, prin negrija de educațiunea lorú, și mai multú: rui-narea familiei ei.

Un bărbat poate deveni stăpânit de pasiuni, și fiu vedem, că nu este de compătimit, fiind-că fiul lui nu priimesc vițile lui ca moștenire, pentru că fi aperlă mama prin cuvintele ei cele înțelepte.

Când însă femeea mamă a devenit stăpânită de pasiuni, atunci nu numai fiul ei devin rătați, nenorociți, ci bărbat, casă, familia devine ruinată.

Urmărim decî două scopuri: Unul: a atrage atențiunea femeii române și acelor ce o cresc pre ea, ca de civilizațiunea modernă, de direcțiunea unei culturî naturale și a unei vieți cosmopolite, care o predică străinii, să fiă ferită și să fiă apărată prin o cultivare demnă de nenorocirea ei și a familiei sale.

Altă scop urmărim, ca femeilor române, prin educațiunea ce vor priimi ele și care o vor preda fiilor lor, să se deeducațiune normală, corespunzătoare, ca se desvölte virtuți și talentele lor: voința tare, energiă și altele.

Vom scrie decî pe scurt: *o atențiune la educațiunea, la instrucțiunea, la viața casnică și la economia femeilor române.*

I. Despre educațiune.

Ce este educațiunea? „Uitați — scrie dl Toquevill — la copilul în brațele maicei sale; vedeți lumea întrăgă reflectându-se în oglinda inteligenței sale; priviți primele esemple ce lovesc privirile sale; ascultați primele lui vorbe, ce descéptă întrînsul puterile cele adormite ale cugetărei; stați de față la primele lupte, ce el are a le susține, și numai atunci veți pricepe, de unde vin progresele, obicînuințele și patimile, ce vor domina viața lui“.

Începerea educațiunei se face de atunci, de când vorbesce cineva despre un nou născut; noi facem atențiune de atunci, de când copilul a ajuns la lumină. Acum fi trebuesce lui nutrimentul: *lapte și aerul*. Norocose sunt sătencele, că ele fără să știă cresc copii lor în condițiile cele

mai necesarii. Ele îi nutresc mai mult în aer; ele torc, îndrugă, merg la lucru la câmp cu copilul în brațe.

Dacă le facem o atențiune, dicem unor mame, se nu dormă cu copilul la pept, că se poate înneca și poate în urma unui vis se pună mâna pe gura lui și se-lu afe mortu, precum durere se și întemplă. Le mai dicem: Să nu lase copilul în casă seú la câmp singur seú numai cu altu copil micu, ca se nu fiă atacat de vre-unu animalu. Le mai consultăm, se țină casele lor curate.

Mamelor delă orașe le facem atențiunea: se folosescă cu copiii lor mai des aerul. Vede ori și cine, că copiii sâtenelor, a căroru mame sunt reu nutrite, sunt mai grași, mai vioi și mai desvoltați. Pentru ce? Pentru că aceia s'aú nutritu cu mai multu aeru, decât cei delă orașe. Îngrijiti, se fiă mai întâiu corpul bine desvoltau, apoi spiritul.

Educațiunea spiritului se face îndată după ce trecu câte-va luni delă nascere: copilul se uită în ochii mamei sale, pare că o cunósce; ea îi vorbesce românesce, mititelul îi ride, pare că o înțelege. Mama la sate voiosu îl desvóltă, îl légănă cântându; torce cu elu pe brațe cântându, gătesce menajul cu elu în brațe cântându românesce. Scie, că mititelul copilașu este ca unu ângerel. Care e acea mamă, care se-l pótă peștra curășenia acéșta?

Când copilașul după unu anu a început a prinde picóre, grija mamei este și mai mare: se nu cadă, se nu se schilăvescă: din ochii ei nu-lu lasă. Eșindu afară din casă 'lu păzesce: se nu cadă în vre-o apă, se nu-lu vateme vre-unu animalu, se nu-lu ajungă vre-o nenorocire. O mamă cu durere de inimă nu lasă copilul ei uitat, nici în grija servitórelor seú în grija altor copii: ea 'lu cresce și 'lu povățuesce neîntrerupt, și bine face a îngrijí; că statistica ne arată, că din copiii până la 5 ani a patra parte se prăpădescu, și mai multu din causa mamei lor.

Ne înfiorăm când cetim despre unele mame tirane din orașele mari, cari își aruncă copiii lor, pentru ca să-și afle cineva și să-și ducă, să fiă crescuți în casa orfanilor, a copiilor găsiți. Pe aceste mame le vom caracteriza de mai rele, decât fearele sălbatice, cari îngrijesc de născuții lor.

De o educațiune serioasă a îngrijit și statul Ungariei, spre a cresce copiii dela al 3-lea până la al 6-lea an în așa numitele „Kisedovuri“ (grădini fröbeliane), deși durere cu reserve sinistre.

Numai despre acei copii prevede legea să cresce, pe cari mama nu e destoinică să-i cresce. Pe aceia îi cresce în acele asile. Îngrijit deci să-și potta cresce mama lor. Și de nu se poate, îngrijit, să fiă crescătorele române. Asilul poate parochia, poate comuna să infinteze. Altfel fragedelor odrasle li se voru tipări vorbe, cântece și datine străine de câtră acele educătore străine, și urmările voru fi triste. Grădinile fröbeliane au scopul: ca prin vorbire, jocuri, cântări și istorisiri religioase străine se formeze pe micii copii în direcțiunea, ce o au în vedere crescătorele.

Noi ținem, ori cât s'ar scrie despre acele grădini se au asile, — că ar fi bune, dar mai bine, mai nevinovat, mai corespunzător, mai național și mai religios il va să cresce adevărata mamă pe copilul ei, de cât ori care străină.

Mai ținem a trage atențiunea părinților asupra creșterii la unele principii, cari părinții nostri, fără să învețe pedagogie, le au știut, le au folosit, și au avut urmări bune.

Respectul și ascultarea de Dumnezeu se au temerea de Dumnezeu se se sădască în copilul cât de vreme, pentru că Dumnezeu ne susține și ne dă toate darurile.

Respectul și ascultarea de părinți, de biserică și de religie, să fiă în rândul al doilea. Facem atențiune părinților, să nu se hărăiască, să nu se certe și să nu se defaime unul pe altul înaintea copiilor lor, că ei voru perde respectul și nu voru mai asculta de părinții lor, ci

voră face oră și ce de capul loră și voră rătăci. Mama — oră ce slăbiciune ară avé bărbatulă ei ca tată de copii, sê-lă țină mai pe susă decâtă pre ea însași; căci cu ea s'au obicnuită copiii. Ea sê ție totdeauna pre tatălă copiiloră mai pe susă. Când voră fi copiii mai amenințați cu pedepsă, se fiă vorba: *te spuiă tatălură tēu*, și sê nu i pârêscă de tôte nimicurile. Eară tatălă, când îi dojenescă sê nu-i spăimênteze, ca se fugă de elă, ci sê fiă ca ună părinte.

În casa, în care nu se observă acestă principiu, va avé crescerea urmări fôrte rele. Deceptați simțulă de onóre în ei. Nică decum însê desprețulă de celă sêracă.

Deprindeți copilulă a lucra, a face căte ceva; căci se formeză deprinderea la muncă, de care voră avé necesitate în tótă vieța. La pêstrarea lucruriloră loră, la cruțare și curățenie sê se deprindă copiii de mică.

Cu lucruri de prisosă, cu podôbe nu-i deprindeți, fiindcă îi învêțați lucsoși și risipitori, și nu sciți, ce venite voră puté ei avé.

Deprindeți-i la ascultare și la regulă!

II. Despre instrucțiune.

Dlă Esarcu încă în anulă 1866, într'o conferență la Atheneu a ăisă: „Instrucțiunea și educațiunea sê fiă națională. Sê îngrijimă de învêțătura poporului română, ca totă individulă sê sciă cetă și scrie. Se formămă cu toții o ligă sacră și sê ne aperămă de lovirile, ce vină pe acestu terenă dela inimiză națiunei nôtrecă.“ Eară, ca sê nu pêrdă copiii bunele moravuri, comitele C. Rosetti a ăisă: „Conformă străbuneloră tradițiunii voimă, ca se menținemă ne'ncetată strinsă legătură și alianță între biserică și scólă; alianță sfântă și binefăcătore; căci decă scólă dă poporului instrucțiune: sciință și lumină, biserică îi dă religiositatea și morala: cultura inimei. În acestă modă numai se va putea lucra solidă și puternică la instrucțiunea și morala poporului nostru“.

Instrucțiunea sėu ınvėtătura se predă ın scđlă ; se predă și puțină morală. Religiositatea ınsė și morală se predă ın biserică și prin exemple. Pentru instrucțiune sė se ıngrijescă părinții și comitetul parochial, ca se aibă ınvėtătoru corespondătoriu și sė-lu plătescă conformu legii ; căci vrednicu este lucrătoriu de plata sa, și care lucrare e mai ınsemnătă decăt luminarea minții !

Copii delă alu 7-lea până la alu 12-lea anu trebuescă regulatū sė cerceteze scđla și delă alu 12-lea până la alu 15-lea anu au se cerceteze scđla de repetiție. Părinții sunt datoru sė trimită copii lorū la scđlă, și cu deosebire mamele sė-i ındemne, se o cerceteze. Sė ıntrebe delă ınvėtătorul, cum ınvată ei și cum se pörtă ? Ca se devină copii mai luminați decăt părinții lorū ; căci lumea se cultivěză totū mai multū, și celū fără carte va fi slugă.

Pentru religiositate și morală copii trebuescă sė cerceteze scđla de catichisațiune, ın care preoții nostri, decă mai dorescū sė aibă creștini evlavioși, trebuie sė o ție ın fie-care Duminecă, cum o ținū evangelicu cu tinerii lorū. Religiositatea se prinde și se ıntipăresce prin istoriore evangelică și prin exemplul, ce-lu vedū la părinții și la ınvėtătorii lorū. Tragemū atențiunea mamelorū la ınsemnătatea religiunei și dicemū : cercetați decă fiicele vđstre trimise ın internate ce religiositate ınvată și ce exemple vedū ? ca nu cumva se peardă și din ce au avutū de acasă. Mai dicemū mamelorū, decă din deceniū ın deceniū observămū, ca religiositatea scade, causa sunt părinții ; că la ei și la ınvėtătorii a scădutū religiunea, pentru că nu arată și prin faptă, ceea ce povėtuescū ei pre copii lorū.

Mai sunt și alții de vină, și suntemū noi cu toții, cari lucrămū pe cđrda inamicilor desprețindū ale religiunei nđstre, și totū mai avemū obrazul a striga : religiositate !

Facemū atențiunea femeii române, că ea are mare lipsă de religiune. Nenorocirea cea mai mare o ıntimpină ın vieță

femeea, care n'are religiune s'eu aceea care este indiferentă, s'eu se clătină în credință s'eu i o a răpitu tocmai bărbatul ei. Considerați, că o fetiță tineră de 16—17 ani măritându-se nu scie, cu ce bărbat devine ea legată; nu scie, ce vițiuni și ce pasiune are și trebuie să-i suporte toate înjurăturile. Considerați, că ajunge mamă și cât curaj trebuie să aibă ea, că este între morțe și viață; că ea de nu va avea religiune, credință, desperază. Considerați, că mama sădesce în inima copilului dela doi ani în sus pe Dumnezeu, ea îi spune: Dumnezeu te face mare, și elu ne dă toate; să-lu ascuți, se nu faci rău.

Încredințarea fetițelor și a copiilor la școle în străinătate trebuie bine esaminată, ca să te convingi, în ce mână va deveni fetița ta, pentru ca se nu-i strice moravurile. Datorie are mama și tata cel puțin de 4—5 orî preste anu să-i cerceteze cu deamăruntul viața, ocupațiunea și progresul; trebuiesc părinții cât mai desu se ia informațiuni dela profesori despre progresul fiilor și alu fiicelor sale. Numai astfel se pôte îngrijî de o instrucțiune corespunzătoare.

III. Despre căsătoria fetelor române.

Ce e căsătoria? O aspirațiune la noroc, și elu vine ca racul, așa dice lumea. Căsătoria după scriptură este unu ajutoriu bărbatului și spre înmulțirea n'emuului. „Cresceți și umpleți pământul“. Condițiile sunt: bărbatul e capu muierii, muerea se asculte de bărbat. Nicu nu se pôte închipui se fiă altfelu; și unde este, nu e bine; căci doi comandanți nu potu fi în familie, și bărbatul este mai maturu, mai capabilu.

Aspirațiunea femeii mai alesu răsare din impresiune și din declarația ochilor. Unde hotăresce acésta, nu ese bine, fiă și cu amoru, care ține numai câte-va luni.

Căsătoria se face după o judecată și convingere; se potrivesc fețele în năravuri, obiceiuri și datine. Tocmai din aceste motive căsătoriile micste nu esu mulțemite. La căsătorie trebuiesc cercetată: nesănătatea, deprinderea rea, vi-

țurile se nu fiă. Din contră elū se fiă înțeleptū, lucrătorū și fără pasiuni. O astfelū de căsătorie ve fi fericită. Să scitī, că amorulū se schimbă cu iubirea de muncă. Unde e acēsta, e fericire. Voiōsă e femeea când a isprăvitū pânza, ca bărbatulū, când a finitū de aratū, de cositū și de seceratū.

Nu considerați ideile prea timpurie: femeea se fiă emancipată, să facă ce voesce, că acestea ducū la destrămare, la nenorocire.

Nu voescū a vorbi multū despre acēstă cestiune, ci dīcū: fetițele urmēză după șopta inimei și a ochilorū, părinții urmēză după judecata minții lorū, ei mai rarū greșescū: ascultați de părinți.

Voimū a consulta altă necesitate, anume: junii de în-suratū se împutīneză, fiindcă mergū la miliție și în rēsbōe, trecū în România și pe acolo se căsătorescū; și alții s'aū deprinsū din egoismū, ca se nu îngrijescă și de altă persōnă seū din deprindere, ori din cauza legii industriale, care s'a întinsū prea departe, că remānū oltei seū burlaci. Din aceste cause multe fete remānū nemăritate.

Dēcă burlacii potū trăi singuratici, despre ceea ce dīcemū: amarū de viēta ori căruī omū singurū, atunci și pe fetiță se o crescemū așa, ca se pōtă trăi singurā. Nu e nici o greutate. Vedem la sate, că o femeie tinēră remāne vėduvā, ea conduce economia cāmpului onorabilū mai departe. Așa se se formeze și în clasa mijlocie: se pōtă deveni fetițele invēțētōre, comptabile, librare, comersante de stambe, de lipscānie, croitōre, păpucārēsă, funcționare la postă, la telegrafū și în alte branșe. Și le-am datū o zestre sigurā, o pāne.

IV. Despre economia casnică.

Sub acēstă numire multū, fōrte multū se pōte scrie, noi însă ne amū luatū asupra-ne a face numai unele atențiuni la unele necesități ale femeei romāne din Ardélū.

Privindū femeea casnică la sate, în casă, în ogradă și la economia cāmpului, dīcem spre laudă ei, — că cu munca ei strădalnică suntem mulțumiți. Cu menajulū ei, până la

verdețuri, încă putem fi încât-va. Le recomandăm să aibă grădină de legumi, că nu poate fi o bucătărie fără legumi. La îmbrăcămintea ei o facem atentă, că o a impeștriată, a luată manufacturii streine. Mai înainte vestmintele toate: albiturile de cânepă și in pentru ea, pentru copii și bărbatul mânușile ei le fabrica; ași multe cumpără, și bani nu curgă. Multe cumpără stambe pentru rochiile, fote și materie pentru flanele, pe când mai înainte ele le lucrau. Multe nu mai facă din lână cióreci, zechi bărbatului ei, ci le cumpără; și e reu, căci formeză o deosebită cheltuială a casei.

Pentru femeile dela orașu dicem: opriți lucsul și folosiți portul național la toate sêrbătorile.

Puneți-ve pe studiu, cum veți face economia casei mai ușoră, că veți trăi mai mulțemite.

Încheiú aceste observări recunoscându, că despre tema folosită se poate scrie, cum a scrisu dlú Michelet o carte întregă, și încheiú cu cuvintele dómnei Dora de Istria: „Omul ca totă creațiunea 'si are fără îndoială misiunea sa dela Dumnezeu. La această misiune își are și femeia rolul celú mai însemnat“.

O mulțime de nume de femei renumite atât în occidentú cât și în orientú le arată dna Dora de Istria în cartea sa despre popórele din Orientú. Ne dică: Cetiți istoria de independența a Greciei și veți afla femei renumite. Scriindú despre Transilvania, arăta originalitatea romanelorú dela romane prin datinele păstrate de femeia română; arată curatele ei moravuri, arată contribuirea femeii române la ridicarea națiunii din decădere și arată multe virtuți ale ei. Deprinderile și obiceiurile femeii române cuprindú garanța vieții naționale; femeia română are depositul naționalității și umanității. Desvoltându-le acestea, se vorú desvolta și fiil ei, familia și națiunea română.

B. Baiulescu.

DIN SCÓLA VIETŪ.

(Aforisme alese și traduse de Jeronimū G. Barițiu.)

Când apare în lume unū spiritū mare, flū poți cunósce de pe aceea, că tóte spiritele mici sé aliéză unanimū contra lui. *Pope.*

*

Cu cât e geniulū mai mare, cu cât e corpulū mai frumosū, cu atátū i iértă lumea mai multe pécate. *Jean Paul.*

*

Cei carī deținū puterea lucră prin forță, cei slabi prin drep-
tulū lorū. *Proverbiū.*

*

Orgoliulū, o inimă rea și unū intelectū mărginitū sunt cele trei isvóre, din care derivă lipsa de bună cuviință. Celū ce nu are vre-unulū din aceste defecte, greșesce contra aceea ce înțelegemū sub cuvântulū cunóscearea lumei numai din lipsă de esperiență.

*

Swift.

Gradulū de mărime spirituală, pe care trebuie sē-lū aibă omulū, care sē ne placă — e unū măsurarū esactū alū propriei nó-
stre mărimi spirituale. *Helvețiu.*

*

Cel-ce ascéptă rugarea unū omū, ce are lipsă de ajutorū, a căruī miserie o vede cu ochiī, acela deja meditéză asupra respun-
sului negativū, ce-ī va da. *Dante Alighieri.*

*

Mulți ómenī sunt numai pentru aceea darnici, pentru că prin aceea vorū sē-și copere vițurile lorū. Virtutea lorū e ca sulima-
nulū, care ascunde defectele unei femeī. *Karl Munding.*

*

Ómenilorū vanī sē nu le împărtășesci nici unū secretū, pen-
tru că vanitatea e indiscretă. *Karl Munding.*

*

Insémnă a cunósce prea puținū pe ómenii în pozițiuni publice, decă cine-va își inchipuesce, că aceia observă cu atáta îngrijire
purtarea nóstră, încăt prin aceea sē se simtă îndemnați a ne face
bune servicii. Uniculū mijlocū de a ni-ī face protectori e, ca se
incepemū a le fi noi lor folositori. * * *

*

Istoria vieții unū omū e caracterulū sēu.

Goethe.

*

Pe omū îlū îndémnă mai vĕrtosū doue lucruri: iubirea seū frica. Îlū stăpănesce deci de asemenea celū ce-î câștigă iubirea, ca și ce-lū ce-î inspiră frică, și mai adesea celū temutū află mai multă supunere și ascultare ca celū iubitū. *Machiavelli.*

Și omulū celū mai bunū sémēnă unū mĕrū punicū. Unū sĕmbure din elū de sigurū e, putredū. *Krates.*

O eróre contra buneī cuviințe ți-o iértă unū bărbatū de lume cultū mai cu greū, decât o faptă urtă. *C. Schreiber.*

Ómenii sunt fórte aplicați a adora ceea ce nu înțelegū; unū secret mare acesta, pe care mulți amăgitori ai genulū omenescū și-au basatū întregū noroculū înșelătoriei lorū. *Fielding.*

A se cunósce pe sine însuși e cea mai înaltă tréptă a înțelegciunei, a cunósce ómenii e capū de operă a prudentei, și mijloculū celū mai sigurū a se esamina pe sine însuși e de a se studia pe sine în alții. *Dela Chambre.*

Despre ómenii se póte afirma în genere, că sunt ingrați, schimbăcioși, ipocriți, desertori înaintea pericolului, însetați după câștigū. Până când le faci bine, îți sunt cu totulū devotați, ei îți oferū sângele, averea, vieța lorū, decă necesitatea de a o face e îndepărtată; când însă ea se apropiă, ei îți întorcū spatele. De aci se nasce o întrebare: „decă e mai bine a fi iubitū, de cât temutū? orī temutū, de cât iubitū“? Eū răspundū: că arū trebui se fi și una și alta. Fiind-că însă e lucru greū a întruni pe amĕndouē, apoi e cu multū mai sigurū a fi temutū, decât iubitū, decă trebuie se te lipsești de una din acestea. *Machiavelli.*

Din singurătate omulū se dorește în lume și din lume în singurătate. *Emil Palleke.*

Natura a depusū pe ómenii sub domnia celorū doi stăpăni de căpetenie; durerea și plăcerea. Ei singurii determina ceea ce trebuie să facemū și ceea ce avem a face. *Bentham.*

Nimicirea totală a orî-cărui simțu egoisticu e imposibilu pentru omul singuraticu, și dacă ea ar fi posibilă pentru generalitate, aru resulta descompunerea societății.

Pecky.

*

Contrastele între egoismu și consciința sunt fundamentale. Prin consciința e a se înfrêna iubirea de sine, a se apera sê nu degenereze în egoism. Precum în edificiulū lumei aspirațiunile la aparență estreme ale forței centrifugale și centripetale producū armonia sferelorū, așa și în vieța socială a ómenilorū egoismulū și consciința producū simțulū comunū.

W. Roscher.

*

Eū credū că omulū, când reflectéază decă sê facă séu sê nu facă unū lucru, nu face altceva decăt aprețieză, decă pentru elū e mai bine sê-lū facă, séu sê nu-lū facă.

Hobbes.

*

Uniculū motivū, prin care ómenii ar puté fi indemnați a fi virtuoși, trebuie că e sentimentulū îmbinatū cu perspectiva unei fericii personale în viitorū.

Brown.

*

Ómenii nu laudă nici odată gratuitū și fără egoismū. Trebuie se aibă vre-unū folosū din aceea, séu sê-lū coste ceva pe celū care îlū laudă prea multū.

Saint-Evremond.

*

Recunoscerea de regulă merge numai până la acelu punctū până ce ea servește în a pune în relief însuși pe celū ce-și es-primă recunoscerea.

K. Gutzkow.

*

Cum pôte lumea exista cu egoismulū? Așa că 'lū pune în serviciulū ei și i ofere plata pe care o cere elū. Sê-lū intereseze la scopurile ei, apoi pôte fi sigură de conlucrarea lui.

R. v. Ihering.

Natura însași a indicatū omulū calea, pe care trebuie sê apuce pentru ca sê câștige pe unū altulū pentru scopurile sale; e aceea a *îmbindrei scopulū propriū cu interesulū străinū*. Pe acéstă formulă e basată întreaga noastră vieța omenescă: statulū, societatea, comerțul și comunicațiunea. O corporațiune a mai multorū ómenii spre același scopū, numai așa se pôte înființa, că interesele tuturorū convergente se întênescū în același scopū finalū. Nici unulū pôte nu urmăresce scopulū ca atare, ci fiă-care numai interesulū séu propriū; însă coincidența intereselorū particulare cu scopulū

comună face, ca lucrându fiă-care numai pentru sine să lucre tot odată și pentru scop. Unde din capul locului nu există un astfel de interes, trebuie provocat în mod artificial.

*
R. v. Ihering.

Lumea nu e o idee, ci o realitate; nu mai puțin și omenimea. Acesta își are elementele sale ca și lumea. Înțeleg pasiunile. A fost problema societății a fișa aci margini, a pune în locul libertății individuale pe cea morală, ca așa să obțină rezultate pozitive și reale.

Din memoriile unui avocat.

Pasiunile și faptele omenesci se nu le condamnă, nici se rîdem de ele, ci se le înțelegem.

Spinoza.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Un act de generositate. A. S. R. principele *Ferdinand* al României a adresat președintelui consiliului de miniștri români *L. Catargiu* o scrisoare, prin care i transpune suma de 20,000 lei, ca contribuție din partea sa și a principesei *Maria* „la aședămîntul — dice — întemeiat cu acest privilegiu de iubitul meu unchi pentru ajutorarea țăranilor”. Guvernul a mai primit până acum dela particulari suma de 87,600 lei; ear districtele (judetele) în nobilă emoluțiune au contribuit câte 50—100,000, ba districtul *Buzeului* chiar 500,000 lei.

Donațiune. *D. I. Ioan* cav. de *Pușcariu*, fost membru la curtea de casație din *Budapesta*, a donat Academiei române o colecțiune de 1505 documente istorice, copiate parte întregi, parte în estras, din arhivele *Transilvaniei*.

Filanropia. *I. P. S.* arhiepiscop și metropolit *Dr. Silvestru Morariu-Andrieviu* prin o scrisoare adresată prezentei „Societății doamnălor române” din *Bucovina* *Elena de Popovici*, arată că va contribui în folosul internatului pentru copile câte 300 fl. în fiă-care an.

La institutul pedagogic greco-oriental român din Caransebeș s'a instituit pe anul școlar 1894/5 profesor dirigent provisor, în locul domnului *Stefan Velovanu*, trecut în România, domnul *Patriciu Dragalina*. Profesorii provisorii d. d. *Iosif Bălan* și *Enea Hodoșu* s'au numit profesori definitiv;

profesoru provisoru dlă Petru Ionescu, în fine profesoră definitivă și medic seminarială Dr. C. Popasu.

Distincțiune. La anulă-noă dlă ministru r. rom. de culte și instrucțiune publică Tache Ionescu a fostă distinsă cu insigniile de mare oficeră ală ordinului „Stéua României“.

Librăria românească în Macedonia. Doi Români macedoneni aă cerută și aă și obținută concesiunea autorităților, a deschide în Monastir librăria românească, — cea d'antăiu instituțiune de acestă felă în Macedonia.

Președintele ligei culturale, dlă V. A. Urechidă, a priimită de Anulă-noă, totdeodată și onomastica sa, preste 3000 bilete de gratulare, apoi sute de epistole și depeșe telegrafice din România, Ungaria, Italia, Francia, Belgiu, Spania, Portugalia etc., parte mare dela bărbați de pozițiune și renume. Români macedoneni l'aă dărută cu ună călămară de argintă filigrană în formă de corabiă, și ună păneră totă de argintă, ambe lucrute de argintari macedo-români. —

Descoperire însemnată. Făcându-se pe moșia Măgurele de lângă București nisce astupături de bălți și cărându-se pământă din altă parte, s'aă aflată nisce urne cu cenușă, precum se pare urme de gropi dinainte de creștinismă, și s'aă luată măsurile de lipsă pentru cercetarea sciintifică a acestoră descoperiri.

Numără festivă ală revistei „Vatra“. Din incidentulă cununiei de argintă a părechei regale române librăria din București C. Sfetea a edată revista „Vatra“ într'ună Nr. estra-ordinară de mare eleganță. Regina Elisabeta a dată pentru Nr. acesta ună autografă, care e reproducă în facsimile.

Fundațiunea „Găletariu“. După „Biserica și Scôla“ proprietarulă din Tela (lângă Lipova) Toma Găletariu a făcută biserică și scôlei gr. or. române de acolo o donațiune de 12,000 fl. spre ajutorirea și susținerea aceloră instituțiuni.

Totă asemenea a lăsată răposatulă episcopă din Lipova David P. Simonă bisericei de acolo 1000 fl., chorulă bisericescă din locă 200 fl. și soțietății de lectură 100 fl., cari donațiuni veduva Maria Simonă născută Marienescu neamănată le a și realizată.

Onóre mobililoră fundatori! —

Contra esposiției milenare ungare. Representanța comunală a Brașovului a rieptată cu voturi unanime propunerea magistratului: de a se vota pentru participarea Brașovului la esposiția milenară

1500 fl., și a motivată rejektarea cu aceea, că spesele, ce s'ar face, sunt nefructifere. Motivele politice, ce s'au adusă din partea mai multoră vorbitoră (Dr. Lurtz, Dr. Schnell, Dr. Mureșană, Pușcariă ș. a.), reprezentanța nu le a priimită, dar acelea cumpenescă fôrte multă. —

Despărțemântulă Brașovă ală Asociațiuneă, convocată pe 27 Decembre 1894 la adunarea sa generală anuală, din cauza nefructifereă membriloră, n'a putută ține adunarea acêsta. Adunarea apoi a fostă convocată pe altă termină, adecă pe ziua de 8/20 Ianuariă c., când s'a și intrunită și a resoltită agendele sale în regulă.

— Ne abștinemă de oră-ce observare, ca se nu dămă ansă la învinuiră premature față cu despărțemântulă, care nu fără cuvântă pörtă Nr. 1.

La ședința festivă a Academiă de sciințe din Petropole, ținută la 19 c., spre marea bucuriă a membriloră aceleia și a totă poporulă, a participată și tinêrulă împêrată *Nicolaă II.*

FONDULŪ GEORGIŪ BARIȚIŪ.

Transportă din Nr. 11. 1894. 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

Lista Nr. 61. Moise Moșoiu 1 fl.; Ilariă Plotogea 50 cr.

Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 62. Ioan Vodă; Moise Micu câte 1 fl.; George Guimană; Savu Radu; Teodoră Pușcariă; Ioană Manecută; George Calea câte 50 cr.; George Lazaroiă; Ioană; Bucură Bălană; Nicolaă Praoveană; Susana Micu; Ioană Rulea Pașcu; Pantelimonă Ticoiă câte 20 de cr. toți din Poiana-Mêrului. Suma 5 fl. 70 cr.

Lista Nr. 63. Ioană Pulbere 50 cr.; George Martiană 20 cr.; George Martiană 20 cr.; Avram Todorache 30 cr.; Ună binefăcêtoră din Holbavă 1 fl. 13 cr.; Ioană Stănișoră 10 cr.; Iacob Rôck 30 cr.; toți din Holbav. Suma 2 fl. 53 cr.

Lista Nr. 64. Colectante Iacob Zorca: Iacob Zorca, notariă 3 fl.; Iacob Zorca, preot 1 fl.; Tomă Dragoșă, învêțatoriă; Ioană Podariă, învêțatoriă; Vasile Beleiă, primariă; Tomă Potcôvă, collectoră; George Zorca, cassariă, câte 50 cr.; Ioană Stancioiă, economă; Stefană Zorca, economă; Cipriană Potcôvă, v.-primariă, toți câte 30 cr.; Zacheiă Zorca 25 cr.; toți din Vlădeni.

Suma 7 fl. 65 cr.

Lista Nr. 72. Colectante Ioanū Cențu, parochū: Moise Resianū, primarū; Ioanū Nicolaū Buzea, economū; Ioanū Nastase Benga, economū câte 50 cr.; Stoica Resianū, economū 30 cr.; George Arișianū, economū; Petru Arișianū, economū; Iosifū Țeposu, economū, toți câte 20 cr.; Nicolaū Țeposu, economū 10 cr., toți din Șirnea. Suma 3 fl.

Lista Nr. 473. Emilū Popū, proprietariū în Bobohalma 3 fl.; Ioanū Mărgineanū, parochū; Biserica gr. cat.; Augustinū Chețianū câte 1 fl.; Colecta dela poporulū din Bobohalma 1 fl. 30 cr.; Vasiliū Stroia, economū; Ioanū Dolcoș, economū câte 20 cr. Suma 7 fl. 70 cr.

Lista Nr. 474. Despărțământulū XXXII: 20 fl.; A. Zăhanū, avocatū 2 fl.; Sim. Caluțiu, avocatū; Iacob P. Macaveiū câte 1 fl. Suma 24 fl.

Lista Nr. 475. Petru Nireșteanū, parochū gr. cat. în Ernot; Alecsandru Crăciuneanū, proprietariū 50 cr. Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 476. Daniil de Tamaș 1 fl.

Suma 1 fl.

Lista Nr. 477. Moise Birtolomū, proprietariū 5 fl.; Ioanū Anca, parochū gr. cat. 2 fl.; Ioanū Bandea, notarū cerc.; Iosif Socolū, preotū gr. cat. în Sascud; Silvia Socolū, elevă în Blajū; Vas. A. Milianū câte 1 fl.; Petru Popū, parochū gr. or. în Cerghidulū mare; George Munteanū, proprietariū în Lascod câte 50 cr.; Teodorū Găinarū lui Costandinū din Sascud; Trifanū Șerbanū; George Susea lui Vasiu; Simeonū Crăciunū a lui Ioanū; Oprea Andronică Crăciunū câte 20 cr.; Gira Manasie; Mozes Hermann din Lascod; George Gira a lui Ioanū; Vasilie Găinarū Coșieriū din Lascudū; Ioanū Stef a lui Magidonū; Lindenbaum Isac din Lascudū; Michailū Crăciunū a Opri din Lascudū; Stefanū Șerbanū câte 10 cr. Suma 13 fl. 80 cr.

Lista Nr. 478. Iosifū Barbulū, parochū în Blajelū 1 fl.; Zacheiū I. Sas în Blajelū 50 cr.; Gavriilū Florianū, învățătoriū în Blajelū 40 cr.

Suma 1 fl. 90 cr.

Lista Nr. 487. Sofronū N. Oprea; Emiliū Frāncu; Ioanū Oprea, jude în Șomfaleū, câte 1 fl.; Sonu F. Popū 2 fl.; Ananie Frāncu; Teodorū Frāncu câte 50 cr. Suma 6 fl.

Lista Nr. 488. Ioanū Marianū, parochū gr. or. 1 fl.; Dionisiū Boieriū parochū gr. cat. 50 cr. Sūma 1 fl. 50 cr.

Transportū 1706 fl. 09 cr. și 9 lei.

Colectante directorulū despărțământulū dlū V. Zēhanū, advocatū in D. St. Martin.

Sibiū, 28 Decembre 1894.

BIBLIOGRAFIĂ.

Numărū festivū alū „Transilvaniei“ 1868—1894. „Transilvania“. Fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, la Iubileulū seū de 25 ani. Cu portretele președinților Asociațiunei și ale redactorilor eșiți din viață. Editorū: Comitetulū Asociațiunei. Redactorū Z. Boiu, prim-secretariū alū Asociațiunei. Sibiū, tipografia archidiecesană 1895.

Date istorice privitoare la familiile nobile române. Culese de I. cav. de *Pușcariū*. Publicate sub auspiciile Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū. Partea II. Sibiū, tipariulū tipografiei archidiecesane, 1895. Prețulū p. II. 4 fl. seū 8 lei; ambe părțile la olaltă 5 fl. seū 10 lei.

„Țēra nōstră“. Descrierea părților Ardealulū dela Mureș spre mēdăși și valea Mureșulū, de *Silvestru Moldovanū*. Sibiū, tipografia archidiecesană 1894.

Compendiū de Geografiă universală, de Teodorū *Ceontea*, profesorū preparandialū. Edițiunea III. Prețulū 1 fl. 50 cr. Aradū, tipografia diecesană, 1895.

Din „Romänische Jahrbücher“. a apărutū fasc. VII—XII pe lunile Iuliū-Decembre 1894 cu cuprinsū fôrte bogatū, dar aducēndū totdeodată anuniulū întristătorilū, că cu numērulū acesta seriērea periodică încetēză. —

„Lumina“. Organū eclesiastico-didacticū, socialū și literarū. Apare de douē ori pe lună in Giula. Redactorū respunđ. D. Voniga.

Țiarū nōū. Cu 1 Ianuariū a. c. apare in Orēștiā, tipografia „Minerva“, o fôia septemānarā cu titlulū „Revista Orēștiei“, editura d-lui Aurelū Popoviciū-*Barcianu*, direcțiunea d-lui Dr. Silviū *Moldovanū*. Fôia se va ocupa cu cestiunile soțiale, economice și culturale ale poporului nōstru. — Ambelorū țiare nōue sincerele nōstre gratulări!

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 459—1894.

Procesul verbal

din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 6 Decembrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, vice-președinte.

Membrii prezenți: I. Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 215/438. Ioan Căndrea, student în clasa a VIII gimn. în Beiușiu și stipendist al Asociațiunii din „fundațiunea Bașota”, cu datul 3 Novembre 1894. Legitimază sporiul său de studii pro 1893/4, și cere să i se acorde stipendiul și pro 1894/5.

Legitimarea servește spre scire, stipendiul i se lasă în folosință și pro 1894/5.

Nr. 216/439. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Sighișoara, cu datul 6 Novembre 1894. Nr. 9, transpune protocolul primei adunări generale a despărțământului acelaia, ținute în Sighișoara la 20 Septembrie a. c., dimpreună cu 44 fl. taxe de membri încasate la acea adunare.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a înscris de membri noi ordinari ai Asociațiunii d. n. i.: Demetriu Moldovanu, protopop în Sighișoară; I. Șandru, senator; Demetriu Dragoș, proprietariu în Ferihaz; Nicolau Fleșer, măsariu în Saschiz; Vasile Urdea, cococariu în Sighișoara; Zacharie Ganea, preot în Ferihaz, solvind taca de câte 5 fl. pro 1894, totalu 30 fl., ear 14 membri ajutatori cu 15 fl. 50 cr., în totalu 45 fl. 50 cr., din care sumă 44 fl. s'a transpus aici;

b) s'a decis să se țină procsimă adunare generală a despărțământului în comuna Ferihaz;

c) s'a autorisat comitetul despărțământului, să înființeze agenturi comunale pe teritoriul despărțământului, conform §. 22 din Regulament;

d) s'a autorisat comitetul, să aranjeze iarna viitoare o petrecere în favorul despărțământului;

e) s'a însărcinat cu comitetul, se pună la cale înființarea unei fundațiuni pentru ajutorarea meseriașilor;

f) s'a ales cu aclamațiune de actuar al comitetului aceluiași departământului dl. Zacharie Ganea, preot în Ferihaz.

Protocolul servește spre scire cu aprobare, afară de punctul e) referitoriu la înființarea fundațiunii pentru ajutorarea meseriașilor, ceea ce nu cade în sfera de competență a departămintelor Asociațiunii, în sensul Statutelor și Regulamentului; primirea sumei de 44 fl. taxe de membri pro 1894. se adevărește, iar d-nii: D. Moldovanu, I. Sandru, D. Dragoș, N. Fleșer, V. Urdea și Z. Ganea, înscrisi de membri noi, se declară de membri ordinari ai Asociațiunii și se provăduiește cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunii.

Nr. 217/441. Onoratul Inspectoratului regiunii de școli din comitatul Sibiiului, cu datul 15 Novembre 1894. Nr. 1211, transpune anumite blanchete, ca se facă direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii consignarea obiectelor, cu cari eventualu dorește să participe acestu institutu la esposiția regnicolară, ce se va deschide în Budapesta la 1896.

— De ore-ce școla de fete a Asociațiunii nu participă la numita esposițiune, se restituie blanchetele onoratului inspectoratului.

Nr. 218/444. Dl. Vasile Sfetea, preot în Brașov, cu datul 23 Novembre 1894. cere să se creeze din mijlocele disponibile ale Asociațiunii unu stipendiū și să se acordeze ficei sale Maria, absolventă a preparandiei pentru școlile elementare din Cluj, de presentu elevă la preparandia pentru școlile civile din Budapesta.

— Cererea de astădată nu se pôte încuviința, nefindu provăduit unu asemenea stipendiū în bugetu; la cas însă decă va cere necesitatea îngrijire de sucrescență pentru corpul didactic la școla de fete a Asociațiunii, se va presenta o propunere în acestu obiectu la procsima adunare generală.

Nr. 219/449. Dl. Iuliu Vuia, învățatoriu în Banat-Comloș, cu datul 16 Novembre a. c. mulțemesce pentru ajutoriul, ce i-s-a pus în vedere prin scripta acestui comitetu din 1 Novembre a. c. Nr. 430, cu privire la tipărirea opului său: Istoria școlilor române dincăce de Carpați, și cere totodată să i-se dea spre folosință anumite opuri din biblioteca Asociațiunii.

— Spre scire. În ce privesce împrumutarea opurilor din biblioteca Asociațiunii, — după-ce §. 6. diu Regulamentulu pentru

folosirea bibliotecii nu permite să se împrumute afară de localul Asociațiunii opurile de valoare mai însemnată, cari nu mai ocără în comerțul de cărți, precum sunt și cele cerute — dorinței suplicantului nu se poate satisface.

Nr. 220/450. Direcțiunea școlii de fete a Asociațiunii cu datul 30 Novembre 1894. Nr. 129. raportază cu provocare la hârtia acestui comitetu din 4 Octobre a. c. Nr. 404, că pentru prevederea gimnasticeii la școla de fete pro 1894/5. a angajat și introdus în oficiu cu începutul lui Novembre c. n. pe domnișora Minna Wagner, profesora de gimnastică la școla superioară de fete evangelică din locu, pe lângă remunerație anuală de 100 fl.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 221/454. Bibliotecariul Asociațiunii cu datul 5 Decembre a. c. presentă nota din 13 Novembre a. c. dela Institutul tipografic din locu, despre 50 fl. 95 cr. pentru opurile procurate în urma concludului acestui comitetu din 1 Novembrn c. Nr. 212, și împărășesce totu odată, că următoarele opuri fucuviințate a se procura :

1. I. Creangă: Scrierile lui.
2. G. Popu: Horia, tragedie.
3. Shakespeare: Regele Ioanu.
4. Gr. Ventura și V. Leonescu: Traianu și Andrada, și
5. A. D. Xenopolu: Istoria Romaniloru din Dacia Traiană, — nu s'au pututu procura, de ore-ce nu se mai află până la aparițiunea altei ediții.

— Nota despre 50 fl. 95 cr. se transpune oficiului de cassă spre achitare; ear opurile neprocurate încă se țin în evidență pentru a se procura la timpul se.

Nr. 222/455. Dl Alimpiu Barbolovici, vicariul Silvaniei și directorul despărțemintului Asociațiunii de acolo, cu datul 4 Decembre a. c. Nr. 10. transpune cererile invetatorilor pensionati Vasile Popu și Ioanu Giurcutu din Marca, pentru cate unu ajutori pe sema fiiloru loru invetacei meseriași.

— Nefind de asta data ajutore vacante la Asociațiune cu asemenea menire, cererile se restituie petenților, ca se le înainteze aici când se va publica concursu pentru conferirea ajutoarelor de acesta natură.

Nr. 223/456. Dl I. M. Moldovanu, presidentul Asociațiunii, cu datul 5 Decembre a. c. transpune spre decedere epistola dlui

advocată Vasile Harșană dto Sibii, 26 Augustă 1894, referitoare la vinderea realităților din lăsamântul fericitului Avram Iancu din Vidra de sus.

— După-ce cuprinsul epistolei nu corespunde stărei faptice a lucrului, de ore-ce comitetul nu intenționează a vinde casa fericitului Iancu, epistola se pune ad acta.

Nr. 224/458. Cu același dată dlă președinte ală Asociațiunei transpune hârtia dlui Vasiliu Rațiu, vicariul Făgărașului și directorul despărțemântului Asociațiunei de acolo, dto 22 Novembre 1894, prin care se notifică împărțșirea dnei Zinca Romanu, soția fericitului avocată Ioană Romanu din Făgăraș, că este hotărîtă se împlinescă dispozițiunea testamentară a soțului seă de piă memoria cu privire la 2 stipendii à 60 fl. la ană pentru scolară gimnasiali, și anume în modulă următoriu: după-ce deocamdată nu pôte depune capitalulă întregă, ce 'lă represintă suma celoră două stipendii de 120 fl., se obligă a solvi suma stipendiiloră și a o pune la dispoziția acestui comitetă în totă anulă anticipative; ear capitalulă fundatională pentru siguranță se obligă a-lă întabula în loculă prim și cu spesele sale proprii pe casele sale din Făgăraș.

— Marinimosulă ofertă ală dnei Zinca Romanu, soția fericitului avocată Ioană Romanu din Făgăraș, întru esecutarea dispozițiunei testamentare a soțului seă de piă memoria cu privire la 2 stipendii à 60 fl. la an pentru scolară gimnasiali, se priimesce cu mulțemită, rugându-o ca seă de declaratiă recerută, în sensulă nobilei sale hotărîri, ca seă se pôtă efeptulă întabularea.

Nr. 225/457. Dlă Iosif Gomboș, candidată de preotă și proprietară în Vidra de susă, cu datulă 2 Decembre a. c. la invita-reă presidială din 22 Novembre a. c. Nr. 442. comunică informați-ună detaiată cu privire la realitățile Asociațiunei din lăsamântulă fericitului Avram Iancu și cu privire la comorile, ce s'ar fi aflată pe teritoriulă acestoră realități.

— Informațiunile servescă spre scire cu mulțemită și seă transpună delegatulă în cestiune dlui Dr. V. Preda, avocată în Câmpeni, spre orientare.

Nr. 226/. În postulă de medic la internatulă scôlei de fete a Asociațiunei, în loculă fericitului Dr. Ioană Moga, substituită până acum prin dlă Dr. H. Süßmann, fisic comitatens,

— Se institue cu începere dela 1 Ianuariu 1895. dlă Dr. Ilie Bău, pe lângă remunerațiă de până aci; ear dlui Dr. H. Süßmann

se exprimă mulțămită pentru bunele servitii prestate institutului nostru ca medic substitut.

Nr. 227. Pentru verificarea procesului verbal

— Se designază membrii: Z. Boiu, P. Cosma și Dr. C. Diaconovici.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.,
v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretariu II.

Verificat. Sibiu 12 Decembre 1894 n.

Z. Boiu m. p.

Dr. C. Diaconovici m. p.

P. Cosma m. p.

Procesu verbalu

din ședința comitetului „Acociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 3 Ianuarie 1895 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.

Membri prezenți: I. Hannia, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 1/483/1894. Dlu Ioanu Papiu Popu, protopopu greco-cat. în Riciu (Silvania), cu datulu 10 Decembre 1894. relatéza în firulu hârtiei acestui comitetu din 18 Septembrie 1893 Nr. 430, că a ridicat și sfințitu la ziua St. George din 1894. pétra monumentală la mormentu fericitulu Ioanu Gallian, spre care scopu i s'a trimisu de aici cu datulu amintitu 50 fl.

În legătură cu acésta declară, că prin întemeerea fundațiunei „Galliane” fericitulu Ioanu Gallianu a avut intențiunea: „ca numai elevi de religiunea gr. cat. să foloséscă stipendiulu”, care în trecut s'a votat și tinerilor de religiunea gr. or., din care incidentu regretă, că s'a călcatu intențiunea directă a testatornulu preotlu gr. cat., și protestéza, de a se ignora caracterulu confesionalu alu fundațiunei.

Cere deci, „ca numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferéscă stipendiulu, ceea-ce să se pună și între condițiunile de concursu”.

În sfârșit arătă cu numele familiile înrudite cu fericitulă Ioană Galliană și prin urmare îndreptățite primo loco la beneficiul fundațiunei, pe lângă cererea, să se alătore și pēstreze la celalalte acte fundaționale.

— Raportulă despre rădicarea monumentulă la mormēntulă fericitulă Ioană Galliană în comuna Tușnad-Sărvad, servesce spre plăcută scire, și se esprimă mulțemită dlui Ioană Papiriū Popū pentru binevoitoriulă serviciū adusū comitetulă în acelu scopū.

În legătură cu acēsta se decide: să se rōge oficiulă parochială gr. cat. din Tușnad-Sărvad, ca se binevoiască a lua sub scutulă și îngrigirea sa monumentulă fericitulă de piă memoria Ioană Galliană.

Încât privesce însă protestulă și cererea dlui I. Papiriū Popū, „ca să nu se ignoreze caracterulă confesională ală fundațiunei“ și ca prin urmare „numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferescă stipendiulă“, ce s'a creatū din acea fundațiune, — comitetulă nu o pōte accepta, avēnd datoria a se ținē scrictū de literele fundaționale, cari, întru benecuvēntata memoriă a fericitulă, n'au datū caracterū confesională fundațiunei, în care casū Asociațiunea nici n'ar fi pututū priimi administrarea ei, ci prescriū espresū în acestū punctū următorele: „din interesele obvenitōre după giurstări (ale capitalulă fundațională) să se dea stipendii tineriloră studenți pe la gimnasilă în patria mea Transilvania frecuentatorī, cari sunt lipsiți de tōte mijlōcele subsistenței și vorū avē comportanță religiōsă, morală și calculi bunī, legitimați cu testimoniile scolastice. — Acī voesc, a se preferi rudeniile și neamurile mele din familia „Popū“ și „Antonū“, cu acea însă observare, ca și dēnșii se fiă înzestrați cu recerințele mai sus citate și în comparațiune cu alți străini vor avē preferință neamurile mele. — dēcă vor produce calculi mai bunī seū asemenea altora“. —

Nr. 2/410 1894. Se presentă cererile întrate la concursulă publicatū sub Nr. 410/1894. cu terminulă până la 20 Decembre 1894. pentru conferirea stipendiulă de 60 fl. din fundațiunea „Galliană“, și anume dela tinerii studenți:

Ioană Moga, cl. VIII. gimn. Sibiiū; Demetriū Tit. Perția, cl. VIII. gimn. Sighișōra; Ilie Oana, cl. VIII. gimn. Brașovū; Ioană Ciuleiū, cl. VII. gimn. Brașovū; Ieronim Balu, cl. VII. gimn. Brașovū; Nicolae Petra, cl. VII. gimn. Sibiiū; George Cuteanū, cl. VI. gimn. Sibiiū; Leontinū Drăganū, cl. VI. gimn. Năsēdū; Victorū Petric, cl. VI. gimn. Blajū; Ioanū Trifū, cl. VI. gimn. Blajū; George Naneș, cl. VI. gimn. Brașovū; George Repede, cl. VI. Blajū;

Octav. Sglimbea, cl. VI. Braşov; Ioană Comaniciu, cl. V. gimn. Braşov; George Bărbat cl. V. gimn. Sibiu; Ioană Şuteu cl. V. Năşeu; Marian Popa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Borgia cl. V. Sibiu; Virgil Comşa cl. V. Braşov; Liviu Horşa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Romoşan, cl. IV. gimn. Sebeş; Victor Maior cl. IV. gimn. M.-Oşorhei; Emiliu Rus, cl. III. gimn. Blaj; Ilie Minea, cl. III. Braşov; Nic. Şoneriu cl. III. gimn. Braşov; George Lupşa, cl. II. reală. Deva; Aron Costea, cl. II. gimn. Brad; Ioană Albon, cl. I. gimn. Bistriţa; Ioană Simulescu, cl. I. gimn. Brad; Maria Cadariu, cl. I. civ. Turda; Ilie Popa, cl. I. civ. Timişora; Vasile Stanu, cl. I. gimn. Cluj; Aug. Coman, cl. I. gimn. Sibiu şi Traian Papiriu Popu, cl. II. elementară în Şimleu.

Stipendiul de 60 fl. la an din fundaţiunea „Galliană” se votază unanim tinărului Ilie Oana, stud. în cl. VIII. gimnas. în Braşov, având a-lu folosi dela începutul anului scolar curent.

Nr. 3/460 1894. Direcţiunea despărţământului Asociaţiunei din Brană cu datul 6 Decembrie 1894. Nr. 35. transpune protocolul adunării generale alu despărţământului aceluia, ţinute în comuna Vlădeni la 21 Octobrie 1894, dimpreună cu 133 fl., tace de membri pro 1894 şi restante.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a cetit o *baladă istorică* din trecutul comunei Vlădeni, de preotul Iosif Comănescu;

b) s'a aprobat raportul despre activitatea comitetului pro 1894, şi i s'a dat absolutoriu;

c) s'a aprobat raţiociniul despărţământului pro 1894, şi s'a votat bugetul pro 1895;

d) s'a încasat dela 23 membri ordinari tacele pro 1894 şi unele restante, în total 115 fl.;

e) s'a înscris de membri noi ordinari ai Asociaţiunei dñi: Iacob Popa, notariu în Şimon; Acseste Moşoiu, notariu în Pórta şi Ioană Gavrilescu, preot în Țintari, solvind câte 5 fl. tacea şi câte 1 fl. pentru diplomă, total 18 fl.;

f) s'a încasat dela membri ajutatori 64 fl. 56 cr., care s'a reţinut pentru trebuințele despărţământului, car celelalte tace în sumă de 133 fl. s'a transpus la cassa centrală;

g) ca delegați ai despărţământului la adunarea generală din 1895. s'a esmis dñi: Dr. Iancu Meţianu şi Iacob Zorca;

h) s'a decis se se ţină procsima adunare generală a despărţământului în Tohanul vechiu.

— Protocolul servește spre scire cu aprobare, se recercă însă direcțiunea despărțământului, să dea deslușiri, cu ce scop s'a reținut considerabila sumă de 64 fl. 56 cr., ceea ce nu s'a motivat nici în protocolul nici în bugetul, în sensul §§. 14—20, din Regulament; membri noi înscriși, anume d-nii: Iacob Popa, Acsente și Ioan Gavrilă se declară de membri ordinari ai Asociațiunei și se provăd cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei; suma de 133 fl. taxe de membri ordinari pro 1894 și restante, s'a priimită cu mulțemită.

Nr. 4/462—1894. Dl. N. Garoiu, directorul despărțământului Asociațiunei din Branu, cu datul 9 Decembre 1894. transpune 20 fl. 38 cr. pentru fondul „George Barițiu“, pe lângă restituirea listelor de colectare Nr. 61, 62, 63, 64 și 72.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că listele respective s'a transpusă la redacțiunea „Transilvaniei“, spre publicare.

Nr. 5/467—1894. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sibiu, cu datul 10 Decembre 1894. așterne protocolul subcomitetului din 18 Octombrie 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Oghina-Sibiului la 21 Octombrie 1894.

Din cuprinsul protocolului subcomitetului se constată, că s'a luat la timp dispozițiile necesare pentru ținerea adunării generale a despărțământului.

Din cuprinsul protocolului adunării generale a despărțământului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea despărțământului pe anii 1893 și 1894;

b) s'a declarat de vacant postul de director al despărțământului, prin acela și un loc de membru în subcomitet, în urma greului morb, de care suferă directorul despărțământului dl. Nicanor Frateșiu, protosincol și asesor consistorial, și s'a înțregit, alegându-se în acea adunare director: Ioan Papiu, protopop în Sibiu, iar vice-director: Leontin Simonescu, secretariu metropolitan;

c) s'a citit disertațiunea „Munca și prețul ei“ din partea dl. Dr. Petru Șpan, profesor seminarial;

d) s'a votat bugetul despărțământului pro 1895;

e) s'a autorizat subcomitetul, să îngrijescă de numirea delegaților despărțământului pentru adunarea generală a Asociațiunei

din 1895, și pentru designarea locului și timpul procsimei adunări generale a despărțământului;

f) s'a îndrumat subcomitetul a stăruii, ca să se înființeze *agenturi* prin comunele mai de frunte ale despărțământului conform §. 22 din Regulament;

g) se recercă comitetul central al Asociațiunei, ca se dispună următoarele:

în „Transilvania“, organul de publicitate al Asociațiunei, să se publice și lectură ușoră pentru popor din sfera economiei de casă, industriei și comerciului;

ca se priimască fiă-care agentură comunală un exemplar din „Transilvania“, care va aduna la an cel puțin 5 fl. spre scopurile Asociațiunei;

h) s'a statorit două premii à 12 fl. 50 cr., pentru doi învătători de pe teritoriul despărțământului, cari în decursul anului 1895. vor cultiva legumăritul în grădina scolei conduse de ei și vor dovedi în această privință cele mai bune succese;

i) s'a dat absolutoriu subcomitetului pro 1893 și 1894;

k) s'a încassat următoarele taxe: dela 7 membri ordinari vechi pro 1894, 35 fl.; dela dl. Isaia Popa, preot în Ogna Sibiului, înscris de membru nou, 5 fl.; dela 65 membri ajutători 38 fl. 75 cr.; cu totul: 78 fl. 75 cr.

— Protocolul subcomitetului din despărțământul Sibiului dela 18 Octob. 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Ogna-Sibiului la 21 Octob. 1894, servește spre scire cu aprobare; dl. Isaia Popa, preot în Ogna-Sibiului, înscris de membru nou, pe lângă solvirea taxei de 5 fl. se declară de membru ordinariu al Asociațiunei și se prevede cu document de legitimare până la procsima adunare generală.

În legătură cu acestea, la recercarea adunării generale a despărțământului Asociațiunei din Sibiui, se decide:

a) redacțiunea „Transilvaniei“, organul de publicitate al Asociațiunei, se îndrumă să publice în colónele acelei foi menite pentru cultura poporului și lectură ușoră acomodată pentru popor, din sfera economiei de casă, industriei și comerciului;

b) pentru viitor fiă-care agentură comunală priimesce un exemplar din „Transilvania“, organul Asociațiunei, decât adună la an pentru scopurile Asociațiunei cel puțin 5 fl. și-i transpune la cassa centrală a Asociațiunei.

Nr. 6/474—1894. În urma concursului literar publicată de aici cu termenul până la 1 Octombrie 1895, și anume 200 fl.; pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Dietetică populară, cu deosebită considerare la modul de viață a „țeranului român“, — dl. Dr. G. Vuia, cu datul 12 Decembrie 1894. cere să se cumpere cu prețul concursului de 200 fl. opusul său „Higiena populară cu privire la săteanul român“, ediția II-a, din care dispune încă de circa 500 exemplare.

— Cererea nu se poate încuviința, se îndreptă însă autorul să reflecteze în termenul deschis la concursul publicat.

Nr. 7/497—1894. Prim-secretariul Asociației Z. Boiu cu dat. 23 Decembrie 1894. transpune un exemplar din broșura „Institutul Ioan Otteteleșan“. Acte relative la fundatiune și organizare, 1876—1894. București, 1894“ din cele primite de la Academia română din București, pentru biblioteca Asociației.

— Spre scire cu mulțumită, pe lângă observarea, că s'a transpus la biblioteca Asociației.

Nr. 8/498—1894. Domnul Ioan Serbu, protopop, Șomcuta mare, cu datul 23 Decembrie 1894. transpune 100 fl. drept taxă de membru ordinar pe viață pentru biserica gr. cat. română din Șomcuta-mare, pe lângă cererea: să se trimită foia Asociației la adresa oficiului parochial.

— Suma de 100 fl. se primește cu mulțumită; comuna bisericească greco-cat. română din Șomcuta-mare, se declară de membru ordinar pe viață al Asociației și se prevede cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociației, însărcinându-se biroulul a lua dispoziții pentru trimiterea foii la adresa cerută.

Nr. 9/505—1894. Direcțiunea despărțământului Asociației din Făgăraș, cu datul 21 Decembrie 1894. așterne protocolul adunării generale a despărțământului același, ținute în Făgăraș la 18 Novembre 1894, dimpreună cu lista membrilor și taxele în sumă de 57 fl.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea sa din anul precedent și s'a dat absolutoriu subcomitetului, cât și cassariului despărțământului;

b) s'a încasat taxele pro 1894: de la membri vechi în sumă 55 fl., de la un membru ajutătoriu 1 fl.; iar de la d. Nic. Rațiu

și Iosif Stoica din Șinca veche, câte 1 fl., pentru diplome, cu totul: 57 fl. transpuși la cassa centrală a Asociațiunei;

c) s'a votatū bugetulū despărțēmētulū pro 1895;

d) s'a alesū comitetulū despărțēmētulū pre unū noū periodū de trei ani, în persónele dnilorū: Basiliū Rațiū, Iuliū Dan, Ioanū Turcu, Dr. Andreiū Micu, Dr. Stefanū Popū, Dimitrie Chișereanū și Ioanū Dejenariū;

e) s'a autorisatū comitetulū, sē provóce agenturile comunale pentru împlinirea datorinței lorū și se designeze loculū și timpulū pentru procsima adunare generală a despărțēmētulū.

— Protocolulū servesce spre scire cu aprobare; se adeverece priimirea sumei de 57 fl. tacse de membri pro 1894 ș. a., ear biroulū priimesce însărcinarea, a provedé cu diplome pe dnii: N. Rațiū și Ios. Stoica din Șinca vechiă.

Nr. 10/5—1895. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei cu datulū 3 Ianuariū 1895. Nr. 1 transpune protocolulū conferinței corpulū didacticū din 1 Ianuariū 1895.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 11/6. Dlū Dr. Corneliū Diaconovicī, membru alū comitetulū Asociațiunei, cu datulū 3 Ianuariū 1895, presentă unū proiectū pentru o nouă intreprindere literară din partea Asociațiunei, în scopulū lățirei sciințelorū și artelorū în cercuri cât 'maī largi la poporulū nostru, anume prin editarea unei enciclopediē române în forma așa numitelorū „Lexicóne de conversațiune“.

— Se predă spre studiare și raportare comisiunei constătătoare din membri: Dr. Ilarionū Pușcariū, Z. Boiu, P. Cosma, L. Simonescu și Dr. C. Diaconovicī.

Nr. 12/7, 8 si 9. Cassariulū Asociațiunei presentă următoarele conturi dela tipografia archidieceșană:

a) despre 3 fl. 50 cr. pentru 200 esemplare blanchete „Consemnarea membrilorū Asociațiunei“ după despărțēminte;

b) despre 203 fl. 83 cr. pentru tipariulū „Transilvaniei“ în 900 esemplare, dimpreună cu invēlirea, broșarea și espedarea pe ultimulū pătrarū din anulū 1894;

c) despre 350 fl. ca anticipațiune pentru tiparulū opulū (tom. II): Date istorice despre familiile nobile române, de dlū Ioanū cav. de Pușcariū.

— Se transpune oficiulū de cassă alū Asociațiunei, spre achitare.

Nr. 13/10. Domnișóra Elena Petrașcu, directóra internatului scólei de fete a Asociațiunei, împărțășesce cu datulū 3 Ianuariū

1895, că vedându necesitatea unei guvernante pentru conversațiune în limba franceză cu elevele internatului, a angajat de probă pe d-șora Jeanne Ravou din Hattol, depărtământul Epinal în Franția, cu remunerație lunară de 15 fl. și întreținerea; și fiind-că respectiva împlinește datoria sa cu conștiință, cere aprobarea acestui postu de guvernantă.

— Se transpune corpulu didacticu dela scôla de fete a Asociațiunei spre opinare și raportare.

Nr. 14/11. Cassariulu Asociațiunei presentă - cu datulu 31 Decembre 1894. conspectulu operațiuniloru la cassa Asociațiunei transilvane, dela 1 Octobre până la 31 Decembre 1894.

— Spre scire.

Nr. 15/12. Se presentă actulu dto 2 Ianuariu c., despre scontrarea cassei Asociațiunei cu finea anulu 1894, făcută de vicepreședintele Asociațiunei însoțitu de membrulu comitetulu Ioan Papiu, după care reiese, că starea aceleia e în deplină consonanță cu cărțile cassei.

De asemenea saldulu cassei societății „Transilvania“, din care se dau ajutóre învețăcelor meseriași.

Se constată mai departe, că efectele fonduriloru Asociațiunei consună cu scontrulu efectelor purtat în deplină regulă.

Conspectulu despre saldurile cassei la 31 Decembre 1894, pentru fondurile speciale, și despre numêrul și valôrea efectelor, este acludat în raportu.

— Spre scire.

Nr. 16/451—1894. Secretariulu I. alu Asociațiunei referă cererea învețătoriloru dela scôla de fete a Asociațiunei I. Popovici și Dr. V. Bologa, dto 2 Decembre 1894, pentru urcarea salariulu lor în minimulu prevêdit în legea statulu.

— Ne-permitêndu mijlôcele, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 17. Pentru verificarea procesulu verbalu,

— se designă membrii: I. Hannia, I. Papiu și I. Crețu.

Ședința se închee.

D. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.

v.-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.

secretariu II.

Verificat. Sibiu 10 Ianariu 1895.

I. Hannia m. p.

I. Papu m. p.

I. Crețu m. p.